

و منبسط شده غیب و آرامش ارجاع می دهد.

به عنوان مثال معماری بافت تاریخی پیرامون حرم امام رضا (ع) که خراب شده است و معماری فضاهای امروز حرم که شبیه زندان های پاریس است. فضاهای گسترده گمشده و بدون معنا که نمی دانیم برای چیست. دالان های تودرتوی صحن ها چه معنایی دارد؟ چه قرینه و زیبایی ای وجود دارد؟ این معماری انبساط ایجاد می کند یا انقباض؟ اگر نگاه کنید هیچ قرینه و زیبایی ای وجود ندارد؛ در حالی که اولین مؤلفه انبساط زیبایی است. معماری باید انبساط ایجاد کند. در وجود فرد اولین جایی که معنا به نشانه تبدیل می شود و تجلی می کند، تخیل است و تخیل بر زیبایی شناسی مبتنی است، اما در بافت های پیرامون حرم ها، اثری از زیبایی نیست. بنابراین زیارت قاعدتاً باید با انبساط شهری همراه باشد و انبساط شهری باید در معماری ایجاد شود. ▶

می کند. پس تمام معماری زیارت نیز همین است که برای شما انبساط ایجاد کند. شهرزیرتی ای مثل مشهد باید حول امام رضا (ع) ساخته می شد. قاعدتاً مشهد باید دور حرم شکل می گرفت؛ همان طور که در شهرهای اروپایی کلیساهای اصلی، ثقل مرکزی هستند. اما الان امام رضا در یک طرف شهر است و شهر به طرف شمال و شمال غربی فرار کرده است. در انبساط زمانی در زیارت، یاد و ذکر روی می دهد. وقتی که وارد عالم شهادت می شوید، دچار غفلت می شوید. به طور مثال اگر شهر از امام رضا (ع) دور شود، دچار غفلت می شود و افرادی که دچار غفلت می شوند، افسردگی پیدا می کنند. عالم خارج و شهادت منقبض است و تحرک زیادی دارد؛ یعنی معماری و شهرسازی باید زمان بیرون را که زمان عالم شهادت و شهود عینی است به نحوی به زمان عالم غیب ارجاع دهد. زیارت، زمان تند شهادت و یقین را به عالم کند

بحث معماری پیش می آید. معماری و شهرسازی علمی است که مکان را به فضا تبدیل می کند و معنا را شکل می دهد و وقتی معنا شکل می گیرد، زمان عوض می شود. معنا هنگامی ایجاد می شود که زمان عوض می شود. پس اگر با معماری یا شهرسازی فضایی بسازند که زمانتان را عوض کند، دچار انبساط می شوید. فضا شما را انبساط می دهد یا منقبض می کند. بنابراین معماری و شهرسازی، انقباض یا انبساط ایجاد می کند.

+

زیارت، معماری و انبساط شهری

به عنوان مثال معماری ای که پشت ضریح امام رضا (ع) است، نوعی معماری چهار ایوانی ساسانی است. گنبد نیز متعلق به دوره ساسانیان است. البته گنبد ساسانی کاملاً منحنی بوده است، اما نوک این گنبد اندکی تیز می شود و فضای آن از چهار طرف باز است که این نیز انبساط ایجاد

معماری و شهرسازی
باید زمان بیرون را که
زمان عالم شهادت
و شهود عینی است
به نحوی به زمان
عالم غیب ارجاع
دهد. زیارت، زمان
تند شهادت و یقین
را به عالم کند و
منبسط شده غیب
و آرامش ارجاع
می دهد.